

ÅKE EDWARDSON

Bungalow

Suomentanut Kaisa Haatanen

LIKE

Ruotsinkielinen alkuteos: *Bungalow*

Copyright © Åke Edwardson 2019

Suomenkielinen laitos

© Like Kustannus / Kustannusosakeyhtiö Otava 2021

LIKE

Like Kustannus

Helsinki

www.like.fi

ISBN 978-951-1-37856-3

OTAVA
KIRJAPAINO
Keuruu 2021

Ritalle

I

Hissi laskeutui kellariin. Ovet avautuivat.
Mies astui hissiin sisälle ja kysyi, menenkö ylöspäin.
”Minä menen alas”, sanoin. ”En tule ylös.”

2

Hissi laskeutui kellariin. Ovet avautuivat.
Mies astui hissiin sisälle ja kysyi, menenkö ylöspäin.
”Minä menen alas”, sanoin. ”En tule ylös.”

Mark Strand: *Hiss*

Even your thoughts are dust
Even your thoughts are dust
Even your thoughts are dust
Even your thoughts are dust

Lucinda Williams: *Dust*

BANGKOK

Aamun sarastaessa värit alkoivat näkyä kirkkaina läikkinä kuin unen rippeet. Asfaltti oli märkä viimeisten monsuuniöiden jälkeen. Hän kiersi vanhan Toyotan ikkunan auki ja tunsu vehreän tuulen kasvoillaan sekä kosteuden, bensiinin, betonin, homeen, kookosöljyn, unohtuneen auringon tuoksun. Bangkokin parfyymien. Taksikuski näytti teini-ikäiseltä mutta saattoi olla kolmekymmentäkin. Hän ajoi sataaneljäkymppiä koko matkan keskustaan, todennäköisesti hän käytti metamfetamiinia. Kaukana pilvenpiirtäjät näyttivät vierailta kaupungeilta, aivan kuin he olisivat matkalla kohti jotakin toista sivilisaatiota. Ne ovat kuolleen tulevaisuuden muinaismuistoja, hän ajatteli. Moottoritien alapuolella talot olivat vanhempia, kaksikerroksisia hökkeleitä, bungaloweja. Sorateiden varsilla kasvoi palmuja. Pellon reunalla papajapuita. Traktori. Poika ajoi pyörällä kylän läpi. Hän muisti kylät, vaikka toista ei ollut olemassa neljäkymmentäneljä vuotta sitten, eikä yhtäkään noista sadoista pilvenpiirtäjistä, jotka viimeksi olivat peittäneet taivaan ikivanhojen metsien yllä. Bangkokissa avoin taivas olisi pian vain muisto.

Hän oli nukkunut pari tuntia ennen aamiaista, joka tarjoiltiin intialaisten ja burmalaisten vuorien yllä. Hän oli nähnyt unta. Hän oli juossut Jennyn kanssa pellon läpi, ja se muuttui vuoreksi ja sitten taas pelloksi ja taas vuoreksi ja niin edelleen. Vuori muistutti niitä, jotka hän oli nähnyt ikkunasta, Hindukushin vuoriryhmää, Hkakabo Razia, ne olivat seuranneet häntä uneen, mutta pelto jolla he juoksivat oli vieras eikä siellä ollut elämää, se oli tyhjä, ei taloja eikä ihmisiä.

Jenny juoksi hänen edellään ja huusi jotakin mutta hän ei kuullut mitä. Tyttö oli ehkä kymmenen. Hänen hiuksensa olivat leteillä ja hän oli hoikka ja pitkä ikäisekseen ja hänen hampaansa olivat isot. Hän yritti päästä lähemmäksi tyttöä, mutta hän oli jo ylhäällä vuorella, matkalla kohti taivasta, mutta hän ei nähnyt sitä eikä hän nähnyt enää tyttöäkään, hän huusi tyttöä mutta ei nähnyt häntä, hän huusi kovempaa, varo nyt helvetti vieköön taivasta! Hän oli hätkähdellyt istuimellaan, tajunnut, että oli yhä lentokoneessa. Vieressä istunut nainen katsoi häntä aivan kuin hän olisi oikeasti huutanut oikeassa elämässä. Nainen näytti pelästyneeltä. Ripsiväri oli valunut toisesta silmäkulmasta kuin musta kyynel.

Virka-asuinen mies lakaisi jalkakäytävää Siam Heritagen edessä. Suriwong Road oli yhä yön jälkeen hiljainen. Kello oli kolme minuuttia yli kuuden. Hän joi vasta-avatussa ravintolassa kupin kahvia. Hänen huoneensa olisi valmis iltapäivällä. Ravintola oli kalustettu puulla ja toisen kerroksen näköala oli kadulle. Kokki valmisti kaasulevyllä päivän ensimmäistä munakasta ja hymyili leveintä hymyään naiselle, jolla oli yllään sortsit ja pusero. Nainen oli yksin, iältään kenties neljäkymmenenviiden, eikä katsellut hänen suuntaansa astuessaan ravintolaan. Nainen sanoi jotakin kokille ranskaksi, käveli hedelmäkulhojen luokse ja poimi lautaselleen papaijan ja mangon paloja. Hänen sortsiansa lahkeet olivat hyvin lyhyet, kuin kahdeksankymmentäluvun alun jalkapalloilijoilla.

Liikenne kadulla vilkastui. Kaupunki heräsi. Aurinko loi ensimmäiset säteensä Silom-kortteliin. Hän ei ollut ensimmäisellä kerralla käynyt tässä kaupunginosassa vaan oli asunut pohjoisempana, Sukhumvitissa, ja saapunut Kalkutasta Thai International -yhtiön koneella. Siellä oli ollut ilmaiset juomat, hänen ensimmäiset juomansa puolen vuoden Intian-oleilun jälkeen, jos ei lasketa mukaan vaaratonta olutta ja paria lasia *feniä* Goalla. Hän oli ollut humalassa mutta päässyt koneesta omin jaloin. Hän oli pitänyt toista silmäänsä

kiinni. Kone oli laskeutunut vanhaan Don Muangiin. Toisella käytävällä kulki jono saksalaisia, heillä oli kaikilla olallaan Lufthansan laukut, laukkujono loisti kuin kiiltomato pimeydessä, ja hän seurasi heitä saapuvien lentojen halliin. Hän oli ollut iloinen kun pääsi Koillis-Aasiaan viimeisten seitsemän köyhän Kalkutan-päivän jälkeen. Saksalaiset lauloivat kiellettyjä lauluja odottaessaan laukkujaan, *Deutschland über alles*. Monet olivat häntäkin enemmän humalassa. Suuresta sodasta ei ollut kulunut edes kolmeakymmentä vuotta ja pahuus pysyy pinnalla kauan, hän ajatteli. Se lentää maan päällä. Hän oli ollut kiittollinen, kun pääsi ulos rakennuksesta. Kuumuus oli tuntunut toisenlaiselta kuin Bengalissa, kosteammalta, jollakin tavalla luonnollisen karkealta mutta toisella tavalla. Pimeyden musta oli toisenlaista.

Yksi varhaisimmista muistoista: pimeän pelko. Lapset eivät halunneet nukkua pimeässä. He asuivat silloin rautatien vieressä. Hän ei voinut olla vanhempi kuin puolitoistavuotias, he olivat muuttaneet pian. Onko mahdollista muistaa jotakin niin varhaisilta vuosilta, tuskin. Mutta jos joku veisi hänet siihen huoneeseen, hän tunnistaisi sen ja huoneeseen kuuluneen keittiön. Hän pystyisi kuvailemaan kaiken tarkkaan. Keittiön, jossa äiti tiskasi iltaisin myös silloin kun ei ollut tiskattavaa. Hänestä oli mukavaa nukahtaa tiskaamisen ääneen. Se piti pimeän poissa. Hänen oli yhä vaikeaa nukahtaa pimeässä. Kapean valon piti näkyä eri suunnista, sitä ei tarvittu paljon. Se oli kuin seuraa, siinä missä täysi pimeys oli yksinäisyyttä.

"Tiskaa!" hän oli huutanut sängystään. Sen oli täytynyt olla yksi hänen ensimmäisistä sanoistaan. Äiti poimi posliiniastiat ja lasit uudestaan kaapista ja tiskasi kaiken uudestaan. Se oli ollut äidin elämän paras vuosi, hän sanoi myöhemmin. Kun Jenny oli ollut neljän, hän ja Maria olivat yrittäneet saada lasta nukkumaan omassa huoneessa, mutta hän suhtautui pimeyteen epäluuloisesti. Hän halusi kuulla ääniä jotta tietäisi että ei ollut yksin talossa, maapallolla. Hei-

dän piti viereisessä huoneessa lukea Dagens Nyheteriä ja ennen kaikkea rapistella lehden sivuja, lehti muotoutui kokonaan uuteen uskoon ja siinä oli paljon rapisteltavaa.

”Kahiskaa!” huusi Jenny omasta huoneestaan. ”Kahiskaa kovempaa!”

Kun he luulivat että hän oli nukahtanut, he menivät alakertaan soittamaan vaikka levyjä ja vähän ajan päästä kuului:

”Soittakaa kovempaa!”

Elämän parhaat vuodet. Takaisin ei ollut paluuta. Hänen ei pitäisi koskaan yrittää palata menneisyyteen, millään tavalla. Siksi hän ei mennyt psykoterapeutille. Hän pelkäsi liikaa sitä, mitä muistot voisivat aiheuttaa hänelle, koko se matka takaisin pieneen taloon rautatien viereen, kun hän oli aivan pikkuinen ja äiti tiskasi. Ääni saattoi hävitä ja tiskaaminen loppua ja kuka hän sitten olisi? Hän kuitenkin tiesi että hän oli väärässä, sillä hän tiesi liian vähän.

Hän nosti koneessa ikkunasuojan ylös. Jennyn hymy, kun elämä oli hyvin. Siitä ei ollut kovin kauan. Jenny hymyilisi koko Bangkokille, ja hän levittäisi tytön hymyä kaikkialle, vaikka tämä ei ollutkaan itse paikalla. Hänellä oli matkatavaroissaan kopioita Jennyn kuvasta. Jonkun olisi täytynyt nähdä, tunnistaa, antaisi kuulla itsestään, *tietäisi* joitakin, helveti vieköön. Jossakin joku tiesi. Ehkä jopa Jenny itse. Hän toivoi, että ajatuksessa oli toivoa.

Suriwong oli jo lakaistu aamuksi ja kuumuus nousi maanpinnasta ja äänet olivat nyt kovempia ja niitä oli enemmän. Se oli aasialaista suurkaupunkimusiikkia. Se soisi aina vain lujempaa päivän mittaan ja laantuisi sitten kauan pimeän tulon jälkeen. Hän alkoi kävellä itään. Myyjä piteli edessään paitaa, halusi kiskoa hänet sisään liikkeeseen, ommella hänelle uuden paidan, housut, puvun, kaksi pukua. Hän ei tarvinnut pukua, hän oli vaihtanut päälleen sortsit ja pellavapaidan hotellin vastaanoton takana olevassa matkatavaroiden säilytyshuoneessa, ja kuluneet nahkasandaalit. Hyvät kengät olivat matkalla

tärkeintä, yhdessä niiden aineiden kanssa, joita ruumis tarvitsi, ja useimpia oli täällä myynnissä. Eri nimellä mutta vaikutus oli sama.

Hän kulki Patpongin ohitse. Huvittelukadut olivat tyhjillään ja loistivat aamuauringossa veden paineen huuhdottua yön pois. Letkut kiemurtelivat maassa kiinni toisissaan kuin harmaat käärmeet betoniseiniä vasten. Kaikki oli Patponglandissa kuollutta ja iltapäivällä kaikki taas alkaisi uudelleen: Super Pussy, Purple Drugs, Club Kiss Me, Gossip Girl, Super Queen, King's Corner, Queen's Castle, King's Group. Asiakkaat olivat taas illalla baarien kuninkaita ja kuningattaria. Olisiko hän yksi heistä? Hän toivoi että ei olisi. Se olisi groteskia. Vuonna 1973 hän oli kyllä käynyt siellä. Oli kulunut vain vuorokausi siitä kun hän oli tullut hotellille, joka ollut *soissa* Sukhumvitin sivukadulla. Voi olla että klubi oli Super Pussy tai vähän kauempana oleva Super Queen. Paikkojen ovikyltit näyttivät vähintään neljäkymmentä vuotta vanhoilta. Thaimaalainen pariskunta oli simuloinut näyttämöllä yhdyntää yleisön ympäröimänä, he istuivat korkeammalla kuin näyttämö. Hän oli juonut pari pulloa Singhaa ennen kuin oli päätynt klubilte ja pari kulausta viskipullosta, jonka hän oli ostanut lentokoneesta, mutta hän ei ollut tuntenut oloaan humaltuneeksi.

"Kenet haluat?" oli tarjoilija kysynyt shown jälkeen ja nyökännyt kohti puolta tusinaa naista, jotka lauloivat näyttämöllä jotakin iskelmää. Yleisössä olleet thaimaalaiset lauloivat mukana. Se kuulosti vähän kuin joltakin ruotsalaisen kansanpuiston laululta rakkaudesta ja kaipuusta ja tuskasta.

"Haluan hänet", hän oli vastannut ja nyökännyt kohti naista, joka seisoi lavalla vasemmassa reunassa. Hän ei tiennyt miksi sanoi niin. Ei se ollut hän, joka sanoi niin. "Hänet tuolla toisessa reunassa."

"Se ei käy", sanoi tarjoilija, "hän on naimisissa omistajan kanssa. Kuka tahansa muu kuin hän."

"Minä vain pilailin, en minä halua ketään. Se oli vitsi. Tuo minulle vielä olut."

Hän oli katsellut ympärilleen, niin kuin kaikki paikallaolijat olisivat nähneet hänen lävitseen. Hän ei ollut mikään oikea asiakas, ei tiennyt mitä halusi, hän vain vieraili heidän todellisuudessaan. Enää se ei tuntunut jännittävältä. Se oli väärä tapa olla aikuinen. Oli kuin olisi ollut noloa olla aikuinen mutta ehkä vain hän ajatteli niin. Ainoa koko maailmassa, joka ajatteli niin.

Nitojan ääni oli kuin pistoolin laukaus aamun sarastaessa. Hän kiinnitti Jennyn kuvia puhelinpylväisiin, puihin, Matoi Sushin varrella olevan The Lovers -yökerhon kyltin alle. Nakutus sai aikaan liikettä kadulla. Kaksi miestä käveli suoraan häntä kohti, tai oikeammin laahusti, niin kuin zombit autiossa kaupungissa. Hän nosti laitetta kuin itsepuolustukseksi. Toinen zombeista katsoi Jennyn kuvaa, näytti lukevan tekstiä kuvan alla. Paperissa oli muutama thain- ja englanninkielinen sana. Mies sanoi jotakin thaiksi. Toinen zombi oli ehtinyt kuvan kohdalle, luki tekstin, katsoi häntä.

”Kuka hän on?”

”Minun tyttäreni.”

”Miksi hän on kadonnut?”

”En tiedä.”

Mies ei ollut enää nuori, toinen oli, he näyttivät samalta, heidän hampaansa eivät olleet hyvässä kunnossa mutta he eivät olleet eläviä kuolleitakaan.

”Miksi etsit häntä juuri täältä Patpongista?”

”Aloitan etsimisen täältä. Olen vasta tullut Bangkokiin. Hotellini on tässä lähellä.”

Nuorempi sanoi jotakin.

”Mitä hän sanoi?”

”Hän ei usko että tyttö on täällä.”

”Miksi ei?”

”Hän on liian kaunis. Kauneimmat tytöt eivät tule tänne.”

”Paikkahan kuhisee ihmisiä iltaisin. Ehkä joku on nähnyt hänet.”

Mies tarkasteli taas kuvaa. Pieni tyttö lähestyi heitä. Hän käveli heidän luokseen, katsoi kuvaa, kääntyi kohti nuorempaa miestä, otti tätä kädestä ja sanoi jotakin thaiksi.

”Mitä hän sanoi?”

”Että nainen näyttää aivan filmitähdeltä.”

Tietenkin nainen näytti aivan filmitähdeltä. Tai pikemminkin filmitähdet näyttivät Jennyltä. Hän nyökkäsi ja jatkoi matkaa ja tilasi kahvia bungalowista, joka näytti siltä kuin se olisi rakennettu ainakin sata vuotta sitten. Se oli sitä epämääräisen vihreää väriä, joka aina tuo mieleen menneen ajan. Lapsena hän oli leikkinyt usein Börjen luona, jolla oli ollut leikkimökki, ja se oli ollut vihreä ja valkoinen eikä ollut näyttänyt samalta kuin muut leikkimökit. Se näytti aasialaiselta talolta. Isällä oli ollut kirja Aasiasta ja siinä oli ollut paljon kuvia myös taloista ja niiden nimi oli *bungalow*, sana tarkoitti yksikerroksista taloa jossa oli tasakatto ja veranta, mutta kuva oli herättänyt hänessä myös jotakin muuta, jotakin enemmän: bungalow näytti salaperäiseltä, niin kuin se olisi todella jostakin aivan toisesta maapallon kolkasta tai toisesta elämänvaiheesta. Bungaloweissa asui salaperäisiä ihmisiä, ja hän halusi olla yksi heistä tai ainakin päästä sisälle ja verannalle, jolle oli rakennettu hienoja pylväitä, niin että veranta kiersi koko talon ympäri. Börjen bungalowin ympäri pääsi kävelemään muutaman sekunnin ajan, siinä ei ollut pylväitä, vaikka veranta olikin. Paikkakunnan muut talot olivat punaisia ja valkoisia. Aasiassa ei ollut juuri lainkaan punaisia taloja. Leikkimökki oli kuin bungalow. Hän oli kertonut sen Börjelle mutta ei ollut varma että Börje tajusi, jos siinä nyt oli mitään tajuamista. Tai että olisiko sillä merkitystä, miten asioita kutsuttiin tai minkä värisiä ne olivat. Mutta hän oletti että sillä oli merkitystä ja sillä oli väliä, vaikka se ei olisikaan totta. Siksi vaahtera leikkituvan takana voisi olla kookospalmu ja koivu voisi olla kasuariinapuu. Hän oli lukenut Aasia-kirjasta kasuariinapuista. Ne näyttivät jännittäviltä ja pelottavilta, korkeitakin ne olivat ja hän oli lukenut, että jos pimeässä seisoi niiden alla hiljaa ja kuuntelisi,

niin latvat saattaisivat kuiskailla. Kuiskaukset olivat viestejä tulevaisuudesta. Mutta kuullakseen sitä pitäisi olla tropiikissa päiväntasaajan lähellä ja sinne hän halusi isona. Hän halusi istua tai seistä bungalowissa palmujen alla ja banaanipuiden vierellä. Börje sanoi että hän ei haluaisi ikinä muuttaa. Hän halusi mieluummin asua kotona äidin luona myös sitten kun olisi kasvanut isoksi, se olisi kaikkein helpointa. Hän istui koulussa Börjen vieressä. Tämä ei ollut koulussa kovin hyvä. Ehkä häntä ei vain kiinnostanut. Ehkä hän välillä ei vain tajunnut. Kerran hän pärjäsi eräässä kokeessa ihmeen hyvin. ”Minä olin huonoista oppilaista kaikkein paras”, hän sanoi iltapäivällä, kun he teroitivat vaahteranoksia nuoliksi. ”Mitäs siitä sanot, Kalle! Sinä olet aina kaikista parhaista paras, mutta minä olenkin huonoista paras.” Siitä kesästä tuli heidän viimeinen leikkimökkikesänsä. Hän lopetti leikkimisen Börjen kanssa vaikka Börje olisi halunnut jatkaa. Kun Börje tuli heille kylään syksyllä tai soitti, hän meni piiloon. Hän ajoi pyörällä leikkimökin ohitse ja kaipasi sinne, eikä kaipuu koskaan kadonnut.

Hän tilasi trooppisessa kahvilassa kupin kahvia ja tarkasteli kuvasta Jennyn kasvoja. Hän oli ajatellut rakentaa tytölle leikkimökin kun tämä oli ollut pieni, kunnon bungalowin, mutta niin ei koskaan käynyt. Nyt hänellä oli edessään muistiinpanovälineet, ja hän kirjoitti kaksi riviä:

Vuodet kulkivat nopeasti
Toisinaan ilman minua

Hän oli kuusivuotias ja polki pyörällä vanhaa tietä järvellä ja oli tullut ilta. Hän oli uinut sata metriä ja toiset olivat jo lähteneet kotiin, mutta hän oli vielä jatkanut pyörällään järveltä länteen päin. Tie oli kapea ja sen keskellä kasvoi nurmikkoa, joka oli melkein yhtä kuivaa ja kovaa kuin hänen silmiään hiertänyt hiekka, mutta enin tomu jäi pilveksi hänen taakseen. Kukaan ei tullut häntä vastaan. Tanssilava oli järven pohjoispäässä, ja hän näki värikkäiden lamppujen heijastuvan

veteen kun hän polki pyöräänsä, valot näyttivät siltä kuin kalaparvi olisi liikkunut pinnan alla. Lamput oli pantu pitkäksi riviksi, joka kulki parkkipaikalta tanssilavalle, ja hän laskeutui pyöränsä päältä lavan lähellä. Oli alkanut hämärtää ja se tarkoitti että oli jo myöhä. Hän tajusi että äiti olisi huolissaan.

Tiedän miksi en ollut lähtenyt polkemaan kotiin päin. *Tiesin* vaikka en tajunnut. Opin sen vasta kun olin tullut isoksi, sen että jotakin voi tietää ilman että tajuaa. Aivot ovat isot. Jos sen kaikki kerrokset levittää auki, ne ovat laajuudeltaan melkein kuin ihmisen iho. Sielu on vielä hemmetin paljon isompi.

Poika talutti pyöränsä anniskelualueelle, joka oli porttia vastapäätä, vähän matkaa järveltä. Yhdessä pöydässä istui isä ja hänellä oli joku nainen sylissään. Hän istui sillä lailla kuin lapset istuvat aikuisten sylissä ja isä nauroi ja pöydällä hänen edessään oli laseja ja pulloja. Naisen hiukset olivat niin vaaleat kuin vain voi olla. Isä ei nähnyt poikaa eikä poika halunnut tulla nähdyksi. Hän lähti polkemaan takaisin ja pian tuli pimeää, hän kääntyi katsomaan taakseen kun oli polkenut puoliväliin kohti uimapaikkaa, ja lamppujen värit olivat nyt kirkkaampia ja vesi oli aivan tyyni eikä hän kuullut enää naurua eikä halunnut enää kuulla naurua.

Kotona oli ollut naurua. Aina välillä ensimmäisinä vuosina, aina välillä myöhemmin. Äiti nauroi kovalla äänellä sunnuntaisin aamiaispöydässä kun heillä oli aikaa istua yhdessä. Se oli viikon paras hetki. Pekonia, munia ja paistettuja perunoita, aamiaista kaikille joilla oli aikaa. Hän oli yrittänyt samaa tultuaan aikuiseksi mutta ei ollut onnistunut. Heitä oli pöydässä liian vähän ja lopulta enää vain hän. Pekoni ei maistu hyvältä yksin.

Tuore veri ja lasinsirpaleet peittivät jalkakäytävän Patponginkin ulkopuolella. Vesikanuunat eivät olleet vielä ehtineet paikalle. Hän tunsu kuinka päätä kiristi, oli kuin hänen otsansa ympärillä olisi rautainen vyö. Hänen täytyi päästä liikkeelle. Hän käveli Suriwongin yli, jatkoi

kujaa pitkin kampaamon ohitse, kemiallisen pesulan, ravintolan jossa oli vain yksi pöytä. Nainen täytti bensiniastiasta sahattua vatia puulla päivän grillaamisia varten. Hänen takanaan roikkui rivissä kuolleita kanoja narussa kuin keltaisia alusvaatteita. Hän pysähtyi ja nielaisi pari kertaa mutta se tuntui kuin olisi niellyt hiekkaa. Hän tunsu olevansa hyvin janoinen, hänen piti saada jotakin syötävää ja asettua paikalleen. Liikenne Rama Roadilla oli lisääntynyt ja päivä oli totta vie noussut. Kuumuus nousi kuin vesihöyry kasvojen korkeudelle. Ääniä kuului nyt joka suunnalta. Kasvot hänen ympärillään olivat sumeita, keskeneräisiä, kuin huolimattomasti äännettyjä sanoja.

Jenny oli korjannut hänen ääntämistään. Hän oli aloittanut sen jo toisella luokalla ollessaan. Hän olisi voinut loikata suoraan ensimmäiseltä luokalta yhdeksännelle.

"Ei se käy, että sinun ääntäsi ei kuule! Sinun täytyy sanoa sana kokonaan!"

"En minä ehdi."

"Ai et ehdi?"

"Pitkät sanat eivät ehdi mukaan."

"*Pelleiletkö* sinä, isä?"

"Taidan pelleillä", hän oli sanonut ja tyttö oli nauranut ja alkanut kirjoittaa ylös pisimpiä tietämiään sanoja. Hän oli luetellut ne huip-punopeasti, tavu tavulta.

"Ei, ei, ei! Sinun pitää puhua *tavallisesti*."

"Minä en ole tavallinen", hän oli sanonut. "Etkä sinäkään."

"Eihän kukaan ole tavallinen", tyttö oli sanonut.

Aivan liian moni, hän oli ajatellut mutta ei ollut sanonut sitä ääneen.

"Pluskvamperfekti", hän oli sanonut ja ääntänyt sen tavallisesti.

"Mikä *se* on?"

"Se on yksi aikamuoto. Sitä käytetään kun halutaan ottaa kaksi askelta taaksepäin ajassa, kun kerrotaan jotakin juttua."

Hua Lamphong -temppelin ympärillä Rama Roadilla oli monta

ruokakojua. Hän istui tuoliin ja tilasi pullon mineraalivettä naiselta, joka seisoj jäälaatikon vieressä, ja nuudeliteittoa kokilta, joka kauhoi lientä wokista. Keitto oli kuumaa ja maustettu chilillä, korianterilla, sitruunaruoholla, inkiväärillä. Hän nosti puisilla syömäpuikoilla suupalan nuudeleita. Ensimmäisellä kerralla Bangkokissa hän oli elänyt nuudeliteitolla ja *pad thailla*. Liikenne ei ollut silloin häirinnyt katukeittäjiä. Silloin oli mahdollista haistaa tuore, wokattu kurkku kolmenkymmenen, viidenkymmenen metrin päästä. Oli mahdollista erottaa monta tuoksua. Hän otti esiin muistiinpanovälineensä ja selasi esiin eilisen sivun:

Muistot tulevista päivistä
Odottavat täällä kanssani

Siam Classic Hostel oli kolmikerroksinen matkustajakoti Cha-longkruang Lanen toisessa päässä. Talo näytti olevan melko äskettäin maalattu keltaiseksi ja väri lisäsi hänen pahoinvointiaan. Rappusilla oli kenkiä monessa rivissä. Ovi oli auki saliin, joka toimi vastaanottoa, aulana ja kahvilana. Kaikkialla tuoksui keitetty riisi ja valkosipuli ja palanut öljy. Nuori nainen söi aamiaista oikealla olevan pöydän ääressä, nuudeleita ja jotakin friteerattua. Kahdella sohvalla lojui kolme miestä ja kaksi naista. He olivat kaikki Jennyn ikäisiä ja he puhuivat englantia amerikkalaisittain. Yksi miehistä levitti karttaa auki. ”En ole vielä nähnyt temppeleitä”, hän sanoi, ”Siis niitä isoja, kannattaako niitä käydä katsomassa?” Toinen tytöistä katsoi miestä. ”Oletko vähän tyhmä?” hän sanoi. ”Ei Bangkokiin kannata edes tulla ellei käy temppeleillä. Ne ovat suurinta tässä kaupungissa.”

Nähdä temppelit ja kuolla. Hän oli itse käynyt temppelialueella vain kerran. Hän ei enää käynyt museoissa, ei ollut oikeastaan koskaan aikaisemminkaan käynyt.

Yhden hengen huone jossa oli tuuletin maksoi Siam Classicissa seitsemänkymmentäviisi kruunua. Seinällä vastaanoton takana oli

viisitoista lokeroa, hän laski ne. Joissakin oli avain. Tiskin takana tietokoneelle kumartunut poika nosti katseensa. Hän oli silmälasipäinen ja lyhythiuksinen ja näytti kuninkaalta nuorena.

”Meillä on täyttä”, hän sanoi hyvällä englannilla. Se ei kuulostanut töykeältä. Hän hymyili ja nosti sormensa näppäimistöltä.

”Minä en tarvitse huonetta. Haluaisin vain kysellä eräästä henkilöstä, joka ehkä asui täällä kolme viikkoa sitten. Minun tyttäreni, Jenny. Jenny Edwards.”

Hän rullasi auki lentolehtisen ja piti sitä pojan edessä kasvojen edessä. Kuva oli vuoden tai kaksi vanha, hän ei ollut varma, hän ei ollut ottanut itse kuvaa.

Poika katsoi sitä ja sitten häntä.

”En tunnista häntä. Olen pahoillani. Täällä käy niin paljon ihmisiä. Ja kaikki ovat saman näköisiä.” Hän hymyili jälleen.

”Hän kertoi minulle asuvansa täällä. Voitko katsoa kirjanpidosta?”

”Totta kai.” Poika otti esiin kansion ja alkoi selata sitä. Se sujui häneltä huomattavasti nopeammin kuin tietokoneen käyttö. ”Milloin se oli?”

”Katso takaisin kolmelta viime viikolta.”

”Jenny Edwards?”

”Niin.”

”Asuiko hän täällä neljä yötä?”

”En tiedä.”

”Niin tässä lukee. Huone 31.”

”Koska hän lähti?”

Hän katsoi taas kansiota ja nosti sitten katseensa.

”Kahdeskymmenesyhdeksäs syyskuuta.”

”Siitä on kaksi ja puoli viikkoa. Kertoiko hän minne oli menossa?”

”Ei ainakaan minulle.”

”Saanko nähdä hänen huoneensa?”

”Se on varattu”, sanoi poika yhä ystävällisesti.

”Lokerossa on avain.”

Poika kääntyi ympäri. ”Asukas on varmaan ulkona.”

”Tai palannut takaisin. Mennään ylös huoneeseen.”

”Ei niin voi tehdä.”

”Anna avain tänne.”

Jenny oli lähtenyt hänen jalanjäljiltään niin pitkälle kuin mahdollista. Tyttö oli nyt ollut Intiassa ja Kaakkois-Aasiassa neljä kuukautta.

Hän oli itse lähtenyt matkalle ensimmäistä kertaa syyskuussa 1973. Hän oli silloin kaksikymmenvuotias. Hän lensi ensin Istanbuliin, jatkoi sitten junalla ja bussilla läpi Turkin, Iranin, Afganistanin, Pakistanin, Kashmirin, joka tuntui olevan oma maansa, Intian, Thaimaan, Kambodžan, Laosin, Malesian, Singaporen, Indonesian saariston.

Jenny palasi sinne mistä hän oli lähtenyt. Tyttö oli ehtinyt täyttää kaksikymmentäseitsemän ja lopettaa juuri suhteen tyypin kanssa, josta Kalle ei ollut koskaan pitänyt. Hän oli lentänyt New Delhiin ja aloittanut sieltä matkansa, jatkanut etelään Bombayhin, Goalle, Bangaloreen, Trivandrumiin, Madraasiin, Kalkuttaan. Kaupungeilla oli omat paikalliset nimensä, joita kukaan paikallisväestöstä ei käyttänyt. Hän oli jatkanut matkaa Kaakkois-Aasiaan. Hänellä ei ollut minkäänlaista tietokonetta mukanaan eikä hänen kännykässään ollut nettiyhteyttä. ”Kaiken pitää olla niin kuin silloin kun sinä matkustit”, hän oli sanonut. ”Voin lähettää kirjeitä lentopostissa ja sinä voit kirjoittaa minulle American Expressin konttoriin. ”Kai sinä sentään otat kännykän mukaan”, hän oli sanonut, ”eihän sinun tarvitse käyttää nettiyhteyttä jos et halua.” Tyttö oli kysynyt, oliko hän huolissaan. ”En ole”, hän oli vastannut mutta se ei ollut totta.

Huone numero 31 oli kolmannessa kerroksessa. Suihku ja vessa olivat käytävällä. Poika hymyili edelleenkin, hänen nimensä oli Jack, tai niin ainakin luki lapussa hänen rintataskussaan. Jack koputti oveen monta kertaa, odotti vastausta, avasi lopulta oven: betoniseinät, sänky, tuuletin, pöytä, tuoli, ja muuta huoneeseen ei mahtunut. Vaatteet lojui-

vat levällään sängyllä ja sen vieressä tuolilla, alushousut ja rintaliivit, toppeja. Jack näytti nololta ja hänellä oli siihen syytäkin, vaatteet olivat asukkaan yksityisasioita. Huoneessa oli ikkuna kujalle. Kalle otti muutaman askelen ja katsoi ulos. Hän näki koiran, joka seisoi paikallaan auringon paisteessa. Scooter-taksi rämisi ohi ja kulki Rama Roadia kohti. Aurinko paistoi nyt kaikkialle. Hän saattoi tuntea ikkunalla kuumuuden. Hän kääntyi ympäri.

”Jättikö hän jotakin tänne? Jenny siis, tyttäreni.”

”Ei minun tietääkseni.”

”Mitä te teette tänne unohtuneille tavaroille?”

”No... Ne heitetään pois. Tai pidetään täällä kuukauden ajan ja sitten myydään jos niillä on mitään arvoa.”

”Kuten mikä?”

”Vaikka kamera.”

”Unohtavatko ihmiset kameroita?”

”Joskus.”

”Kännyköitä?”

”Ei juuri koskaan.”

”Oletko varma, että Jenny ei unohtanut mitään?”

”Voin kysyä vaimoltani. Me pidämme yhdessä tätä paikkaa. Mutta hän olisi kyllä kertonut minulle, jos jotakin olisi jäänyt.”

Hän katseli vielä huonetta. Jos hän levittäisi kätensä, hän ulottuisi melkein seiniin. Hän kosketti toista seinää. Se oli kostea ja kuumuudesta huolimatta kylmä, väri hilseili. Betoni maalin alla oli karkeapintaista. Jos hän osuisi siihen rystysillään, ne alkaisivat vuotaa verta. Jenny oli asunut täällä neljä vuorokautta. Miksi? Hänellä olisi pitänyt olla rahaa parempaan, Bangkokista löytyi yhä edullisia keskitason hotelleja.

Hän ei halunnut katsella enää huonetta. Hän ei halunnut nähdä sitä enää koskaan. Miksi hän oli halunnut tulla huoneeseen? Häntä puistatti, oli kuin hän olisi astunut sisään jääkaapin pakastinlokeroon vaikka huoneessa ei ollut edes ilmastointia. Tuntui siltä että jokin olisi halunnut hänelle pahaa. Katon tuuletin oli poissa päältä. Huoneilma

oli kuin tunkkainen muisto. Hän otti tytön valokuvan esiin ja katsoi hänen kasvojaan. Ne hymyilivät hänelle aivan kuin rauhoittaakseen. Hän tunsi taas auringon säteet, ne täyttivät nyt huoneen. Hän tunsi itsensä tavattoman väsyneeksi, aivan kuin aurinko olisi noussut liian myöhään. Jack katseli häntä huolestunein silmin ja hymy liimattuna kasvoilleen.

”Olen nähnyt täällä tarpeeksi”, hän sanoi ja pani kuvan pois. ”Onko täällä kattoterassia?”

Ylhäällä oli kattona taivas. Terassi oli kalustettu pieneen tilaan paritomin tuolein ja pöydin. Pöydillä ja puulattialla oli tyhjiä olutpulloja, *Chang, Leo*, puolillaan oleva pullo *Sangthipiä*, thaimaalaista rommia.

Terassilla oli kolme hostellin huonetta. Ne olivat ennemminkin katoksia, niissä ei ollut edes ovia, pelkät peitot. Hän kuuli jonkun kuorsaavan vastapäisessä huoneessa. Hän näki naisen astuvan toisesta huoneesta ulos. Hän oli keski-ikäinen, mitä se nyt tarkoittikaan. Ehkä viittäkymmentä, neljääkymmentäkahdeksaa, viittäkymmentäviittä, hän oli kovin huono arvioimaan ikää. Nainen näytti hyvältä, ehkä hän oli hiukan kulunut nelikymppinen.

”Huomenta”, nainen sanoi englantia amerikkalaisittain ääntäen. ”Oletko muuttamassa tänne? Tämä on ainakin viiden tähden paikka.”

Amerikkalaiset puhuvat aina. He eivät voi sille mitään. Ja paikka oli tuhannen tähden hotelli. Se oli sotilastermi. Paikka jossa nukutaan ulkona, taivasalla. Naisella oli yllään pitkä mekko, joka näytti samalta kuin mekot, joita länsimaisilla naisilla oli seitsemänkymmenluvun alkupuolella ulkomaanmatkoillaan. Molemmissa ranteissa oli paljon koruja. Hiukset olivat vaaleat.

”Etsin erästä ihmistä”, hän sanoi ja otti taas valokuvan esiin, otti pari askelta ja ojensi naiselle kuvan. Nainen katsoi kuvaa ja nosti katseensa.

”Sehän on Jenny”, hän sanoi. ”Hän asui täällä. Mitä on tapahtunut?”

Kolme isonokkaista varista istui televisioantennilla kattoterassin toisessa päässä. Ne näyttivät kuuntelevan, aivan kuin ne olisivat reagoineet Jennyn nimeen. Ne muistivat hänet, vaikka hän oli viipynyt täällä niin vähän aikaa.

”Tunnet siis Jennyn?” hän kysyi.

”Tapasin hänet täällä. Mitä on tapahtunut?”

”Hän lähetti tekstiviestin, jossa sanoi kaiken olevan hyvin”, hän sanoi. ”Sen jälkeen emme ole kuulleet hänestä mitään.”

”Lähetitkö hän sen täältä?” nainen kysyi. Hän oli esittäytynyt Ewa Smithiksi. Hänellä oli siniset silmät, nenä oli pieni länsimaalaiselle.

”Ei, hän ei asunut silloin täällä.”

He olivat menneet alas vastaanottoon juomaan teetä. Hän kaipasi olutta mutta oli liian aikaista, ainakin seurassa.

”Kolme viikkoa sitten”, hän sanoi, ”sen jälkeen en ole kuullut mitään.”

”Se voi olla pitkä aika”, hän sanoi, ”kun kyseessä on oma lapsi. Minun mielestäni.”

”Niin hän halusi. Hän halusi matkustaa seitsemänkymmenluvun alun tyyliin. Niin että toista ei saisi heti kiinni. Ilman kännykkää koko ajan.”

”Ahaa.”

”Mutta enää ei ole niin kuin ennen”, hän sanoi. ”Mikään ei voi olla niin kuin ennen.”

Hän vaiken. Sohvilla lojunut porukka oli lähtenyt, ehkä kohti Grand Palacea. Kuja oli nyt täynnä ihmisiä. Vastapäätä oli monta matkustajakotia. Your Place. Baan Huang-Lampong Guesthouse. Bangkok Central Hotel. Nuoret länsimaalaiset kulkivat katua molempiin suuntiin, sinne minne heidän suuret nenänsä osoittivat.

”Saattoi kulua kuukausikin niin että hänestä ei kuulunut mitään. Mutta minä pystyin aina soittamaan hänelle. Hän vastasi jos pystyi. En soittanut usein mutta hän vastasi. Tai soitti takaisin myöhemmin.”

”Mutta nyt ei?”

”Ei viime viikkoina. Siksi minä olen täällä.”

”Ymmärrän.”

”Kuinka sinä tunsit Jennyn?” hän kysyi.

Ewa Smith veti hiuksiaan toisen korvan taakse. Hänen kasvonsa olivat leveät, avoimet ja naiivit, amerikkalaiset. Hän ei vaikuttanut naiivilta.

”Me juttelimme pari kertaa.” Hän katsoi ympärilleen. ”Täällä, aamiaisella.”

”Mitä hän sanoi?”

”No... Me puhuimme Bangkokista. Hän oli asunut täällä jo jonkin aikaa. Kaupungissa siis.”

”Kuinka kauan?”

”En tiedä. Mutta hän tunsipaikat paremmin kuin minä.”

”Mitkä paikat?”

”Kuulostat aivan yksityiseltä.”

”Tunnen olevani yksityisellä.”

”Eikö poliisi voi auttaa etsimisessä?”

”Ei voi, ei täällä eikä Ruotsissa. Ensin täytyisi tapahtua rikos, jotta voitaisiin aloittaa tutkinta.”

”En ymmärrä miksi hän tuli tällaiseen läävään”, hän sanoi.

”Kuinka niin?”

”Hän olisi voinut asua paremmin. Hänellä tuntui olevan rahaa.”

”Miksi itse asut täällä?”

Ewa Smith ei vastannut. Minä kyselen aivan liikaa, hän ajatteli, hän vastaa liikaa, olettaa liikaa, ei voi sille mitään. Hän on hippi joka ei koskaan palannut kotiin, tai joku joka on tullut tänne unohtuakseen haaveisiinsa.

Nainen katseli häntä ja nyökkäsi taas kevyesti. Ehkä Parkinsonin tauti.

”Minä en ole rikas”, hän sanoi. ”Haluan pysytellä tällä alueella mahdollisimman pitkään. Lähden huomenna etelään.” Hän nosti

teekuppiaan, se oli tyhjä, hän laski sen pöydälle. Pöytäliinan tahrat näyttivät olevan seitsemänkymmentäluvulta. ”En halua palata kotiin.”

”Hän kirjoittautui ulos viime kuun kahdeskymmenesyhdeksäs päivä”, hän sanoi. ”Näitkö häntä silloin?”

”En. Hän oli jo lähtenyt kun tulin aamiaiselle. Eikä hän sanonut mitään edellisenä päivänä. Että olisi lähdössä siis.”

”Olitko odottanut sitä?”

”Olin, todellakin.”

Maria soitti kun hän oli tilannut vielä Train Innissä oluen. Kello oli kotona aamukuusi. Mutta Marian koti ei ollut hänen kotinsa.

”Oletko kuullut mitään?” hän kysyi.

”Olen käynyt siellä missä hän asui.”

”Ja?”

”Hän ei ole siellä enää.”

”Ei, tajusin kyllä. En minä sitä kysynyt.”

Hän kuuli terävyyden naisen äänessä. Hän kuuli sen aina kun he puhuivat, mikä oli melkein aina. Jenny oli nyt saattanut heidät yhteen, ja hän oli itse yrittänyt sitä monta kertaa. Hän katsoi lasia. Hän oli kaatanut sen täyteen. Hän ei pitänyt puolityhjiä laseista. Maria oli sanonut että hänen pitää panna lasi pöydälle lopullisesti, muuten hän lähtisi. Siitä oli monta vuotta. Panna kaikki lasit pöydälle lopullisesti. Niistä tuli pitkä rivi, joka ulottui aina siihen hetkeen kun hän yritti nähdä naisen bluffin läpi ja otti vielä yhden lasillisen. Maria lähti ja otti Jennyn mukaansa.

”Onko hän vielä Bangkokissa?”

”Siitä olen nyt ottamassa selvää. Vien vain kamat huoneeseen jos se on jo valmis ja sitten lähden taas jatkamaan.”

”Minne sinä menet?”

”Kyselemään eri paikosta. Minä teen mitä voin. En tullut tänne nukkumaan.”

”Koska sinä tapaat sen poliisin suurlähetystössä?”

"Ylihuomenna."

"Miksi et tänään?"

"Hän ei ole kaupungissa."

"Eikö ole ketään muuta?"

Hän ei vastannut.

"Miksi sinä et vastaa, Kalle?"

"Älä toivo tältä suuria, Maria."

"Mitä helvettiä sinä oikein tarkoitat?"

Marialla oli oikeus kuulostaa terävältä. Ainut mistä he nyt saattoivat puhua oli toivo. Sitä heillä oli. Toivoa, sympatiaa. Fantasiaa.

"Tarkoitan että... Kyllä sinä tiedät, lähetystö voi tukea meitä periaatteessa mutta..." Hän vaiken.

"En halua kuunnella enää", hän sanoi.

"Anteeksi kuinka?"

"Etkö kuule? Mitä sinä teet juuri nyt, Kalle."

"En mitään. Kuinka niin?"

"Juotko sinä?"

"En."

"Se olisi nyt aivan vihoviimeistä."

"Minähän sanoin että en juo."

"Otatko lääkkeesi?"

"Mitä se tähän kuuluu?"

"Tiedän, että et noudata ohjeita. Jenny on kertonut."

"Me siis puhummekin nyt hänestä?" hän sanoi.

Hän kuuli naisen vetävän henkeä, niin kuin hän olisi sanonut jotakin ilkeää, mikä olikin totta.

"Anteeksi", hän sanoi.

Hän kuuli itkua. Hän otti huikan oluesta. Se ei maistunut miltään, ei sammuttanut janoa. Hänen päässään humisi heikosti. Hän tarvitsi unta.

"Jenny osaa pitää huolen itsestään", hän sanoi.